FNV
Hertogswetering 159
Postbus 9208
3506 GE Utrecht
T 088-368 03 68

CNV
Tiberdreef 4
Postbus 2525
3500 GM Utrecht
T 030 - 751 11 00

VCP
Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90525
2509 LM 's-Gravenhage
T 070 - 349 97 40

Aan de voorzitter en de leden van de Vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid in de Tweede Kamer der Staten-Generaal

CC: de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
de minister van Werk en Participatie

Datum
2 november 2026

Ons kenmerk
26-133/NK/JPD/NH/JvR/ss

Betreft/ Onderwerp
Inbreng FNV, CNV en VCP t.b.v. commissiedebat Werknemersverzekeringen

Doorkiesnummer
088-3681834

Email contactpersoon
jessica.vanruitenburg@fnv.nl

Bijlage(n)
-

Geachte Kamerleden,

Op 4 november spreekt u in een commissiedebat over de werknemersverzekeringen. Vakbonden FNV, CNV en VCP willen daarbij de volgende punten onder uw aandacht brengen:

- Behoud een sterke sociale zekerheid. Nu de voorgenomen bezuinigingen van tafel zijn, is het tijd om de sociale zekerheid toegankelijker, rechtvaardiger, begrijpelijker en toekomstbestendig te maken.
- Behoud de IOW ook na 2028. Deze regeling voorkomt dat oudere werkzoekenden vlak voor hun pensioen zonder voldoende inkomen komen te zitten. Continueer de IOAZ na 2028 en voorkom dat oudere gewezen zelfstandigen na hun 55^{e} na jarenlange arbeid als zelfstandige al hun opgebouwde pensioenreserves moeten opmaken.
- Verbeter de uitvoering van de banenafspraak en wees terughoudend met het uitbreiden van de doelgroep. Nog altijd wordt de oorspronkelijke doelstelling niet gehaald en staat een groot deel van de doelgroep aan de kant.
- Bescherm Wajongers bij de overgang naar loonkostensubsidie. Voorkom dat mensen er financieel op achteruitgaan en borg passende inschaling en beloning.

Aan ons ultimatum is voldaan

De afgelopen maanden heeft Nederland onder aanvoering van de vakbonden massaal actiegevoerd, en met groot succes: de bezuinigingen op de sociale zekerheid zijn volledig van tafel. Als vakbonden voelen wij de verantwoordelijkheid om het voortouw te nemen bij de noodzakelijke hervorming van de sociale zekerheid. Het gaat tenslotte om een stelsel dat werknemers en werkgevers gezamenlijk hebben opgebouwd en waarvoor al decennialang premie wordt betaald. Wij willen een antwoord bieden op de jarenlange verwaarlozing van de sociale zekerheid en op de recente bezuinigingsplannen van het kabinet.

Terwijl uitkeringsgerechtigden, werkgevers en uitvoeringsinstanties dagelijks worstelen met een vastgelopen stelsel van sociale zekerheid, hebben opeenvolgende kabinetten nagelaten om

daadwerkelijk in te grijpen. Jarenlang was bezuinigen het dominante uitgangspunt. Het huidige systeem, waarvoor Nederland internationaal op de vingers is getikt, moet toegankelijker en rechtvaardiger worden. Te veel mensen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn vallen buiten de WIA. Daardoor hebben zij een ontoereikend inkomen en krijgen zij onvoldoende ondersteuning bij het vinden van passend werk. Dat moet anders.

Voor een sterk en sociaal land met een veerkrachtige economie is een sterk sociaal vangnet noodzakelijk. Dat vangnet is gebaseerd op werknemersverzekeringen die werknemers en werkgevers samen hebben opgebouwd en waarvoor zij zelf premie betalen. Dankzij deze verzekeringen kunnen mensen na ontslag of ziekte financieel overeind blijven, hun rekeningen betalen en actief deelnemen aan de samenleving. Door de jaarlijks terugkerende premieoverschotten bevindt zich inmiddels circa 45 miljard euro in het Arbeidsongeschiktheidsfonds en circa 15 miljard euro in het Algemeen Werkloosheidsfonds. Ook in de begroting voor 2027 kiest de regering ervoor de Aof-premie te verhogen.

Wij willen het systeem weer eerlijk, toekomstbestendig, uitvoerbaar en begrijpelijker maken en ervoor zorgen dat wie kan werken ook daadwerkelijk aan het werk blijft of komt, door veel meer in te zetten op preventie en re-integratie. Daarbij moeten de kansen op re-integratie voor flexwerkers zeker aanzienlijk worden vergroot. Vakbonden willen weer meer zeggenschap over de premies en het stelsel. Daarnaast moet de druk op het overbelaste UWV worden verminderd. De vakbonden nemen de aangenomen motie Stultiens c.s. serieus en zullen hierover de komende periode samen met werkgevers in gesprek gaan met het kabinet.

IOW en IOAZ

Oudere werkzoekenden vinden vaak moeilijk weer een baan. Nu kunnen zij na afloop van hun WW-uitkering nog in aanmerking komen voor een inkomensvoorziening vanuit de IOW. Voor veel mensen is de IOW het verschil tussen enige bestaanszekerheid en grote financiële zorgen na afloop van de WW. Vanaf 1 januari 2028 kunnen nieuwe groepen oudere werkzoekenden geen gebruik meer maken van de regeling. FNV, CNV en VCP vinden dit niet uit te leggen. Zolang ouderen zonder werk minder kans hebben om opnieuw werk te vinden, blijft dit vangnet noodzakelijk. De vakbonden pleiten er daarom voor om de IOW ook na 2028 te behouden.

De Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) per 1 januari 2028 sluiten voor nieuwe instroom lost een administratief probleem op, maar schept een menselijk probleem. De 60-jarige ondernemer die zijn bedrijf sluit na een werkzaam leven staat vervolgens met lege handen. De IOAZ is het enige vangnet dat specifiek rekening houdt met de vermogenspositie ivm pensionering van de oudere zelfstandige. De aan de vakbonden gelieerde zelfstandigenorganisaties pleiten er daarom voor om de IOAZ ook na 2028 beschikbaar te houden.

Banenafspraak en loonkostensubsidie voor Wajongers

Om ervoor te zorgen dat meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk kunnen bij reguliere werkgevers, is ruim tien jaar geleden de banenafspraak gesloten tussen sociale partners en het kabinet. Het kabinet is voornemens de doelgroep van de banenafspraak uit te breiden met mensen uit de WW en de WIA die niet zelfstandig het minimumloon kunnen verdienen. Ook deze groep verdient goede begeleiding naar werk. Tegelijkertijd staat nog altijd ongeveer de helft van de oorspronkelijke doelgroep langs de kant. De doelstelling van 125.000 extra banen is nog steeds niet gehaald; er zijn tot nu toe slechts ongeveer 90.000 banen gerealiseerd. Mensen uit de doelgroep hebben meer ondersteuning nodig om aan het werk te kunnen. Wat de vakbonden betreft ligt daar de prioriteit, in plaats van bij het toevoegen van nieuwe doelgroepen aan een regeling die nu al onvoldoende resultaten oplevert.

Daarnaast bestaat het risico op verdringing door mensen met meer werkervaring. Ook zijn er geen extra middelen aangekondigd en wordt de doelstelling voor het aantal banen niet verhoogd. Bovendien biedt de informatie aan de Kamer onvoldoende inzicht in de omvang van de nieuwe doelgroep. Daardoor is onduidelijk welke gevolgen de uitbreiding heeft voor de uitvoering, de begeleiding en de kansen van mensen die nu al onder de banenafspraak vallen. Wij roepen uw Kamer op om deze uitbreiding kritisch tegen het licht te houden.

Daarnaast stelt het kabinet voor om loondispensatie voor Wajongers te vervangen door loonkostensubsidie. Positief is dat mensen hierdoor vaak een hoger netto besteedbaar inkomen krijgen en eerder aanvullend pensioen kunnen opbouwen. Tegelijkertijd maken wij ons zorgen over de groep die er financieel op achteruit kan gaan.

Ook bestaan er zorgen over de inschaling van Wajongers. Omdat werkgevers via loonkostensubsidie worden gecompenseerd tot aan het niveau van het wettelijk minimumloon, kan een prikkel ontstaan om werknemers lager in te schalen dan passend is bij hun functie, of om geen functies boven minimumloonniveau aan te bieden terwijl werknemers daar wel toe in staat zijn. De vakbonden vragen de Kamer daarom te borgen dat niemand er door deze wijziging op achteruitgaat en dat werknemers passend worden ingeschaald en beloond.

Vanzelfsprekend zijn wij bereid deze brief in een gesprek toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Nine Kooiman
Vicevoorzitter FNV

Jan Pieter Daems
Dagelijks Bestuur CNV

Nic van Holstein
Voorzitter VCP